

Danuta Glaza

Zmiany w procesie certyfikacji ECDL w Polsce

Ekonomiczne Problemy Usług nr 68, 196-203

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DANUTA GLAZA

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

ZMIANY W PROCESIE CERTYFIKACJI ECDL W POLSCE

Wprowadzenie

Rozwój nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz automatyzacja procesów w wielu dziedzinach życia wymuszają potrzebę zmian organizacyjnych oraz ciągłego dostosowywania umiejętności społeczeństwa z zakresu znajomości technik informatycznych. Zwiększenie dostępu do ogólnodostępnej sieci Internet oraz wprowadzenie nowych rozwiązań w systemach rozliczeń i płatności sprzyjają rozwojowi gospodarki internetowej, a tym samym i społeczeństwa wirtualnego. Świadome uczestnictwo w wirtualnym świecie z odpowiednim przygotowaniem i niezbędną wiedzą może przynieść korzyści zarówno przedsiębiorcom, ich partnerom, jak i klientom.

Według badań GUS¹, 97% przedsiębiorstw na obszarze Polski w 2010 r. korzystało z komputerów, w roku poprzednim zaś wskaźnik ten wynosił 93% i był niższy o 3 punkty procentowe od średniej europejskiej. Wzrósł również odsetek pracowników przedsiębiorstw, dla których komputer jest narzędziem pracy. W 2010 r. korzystało z niego 40,1% pracowników, w stosunku do 2007 wskaźnik ten wzrósł o 5,5 punktu procentowego.

Szybko zmieniające się techniczne środki gromadzenia, przetwarzania i przesyłania informacji oraz nowe rozwiązania technologiczne wymuszają ciągłe doskonalenie i poszerzanie obszaru wiedzy z zakresu technologii informacyjnych. Ustawiczne uczenie stało się więc koniecznością – fakt ten stawia przed systemem edu-

---

¹ *Spółeczeństwo Informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych 2006-2010*, GUS, Warszawa 2010, s. 18–28.

kacji oraz organizowanymi formami dokształcania pracowników ciągle nowe zadania.

Celem niniejszej pracy jest przybliżenie zmian, jakie nastąpiły w okresie 13 lat realizacji wdrożenia idei certyfikacji umiejętności komputerowych (ECDL) w Polsce, zarówno w strukturze organizacji wdrażającej, jak i w sposobie przeprowadzania weryfikacji wiedzy z tego zakresu.

1. Idea certyfikacji umiejętności komputerowych

Celem certyfikacji w zakresie umiejętności komputerowych jest wspomaganie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Realizacja tego celu odbywa się poprzez podnoszenie świadomości osób, ich umiejętności i wiedzy w zakresie wykorzystania technologii informacyjnych zarówno w życiu osobistym, jak i zawodowym. Myśl wprowadzenia jednolitego dokumentu, który potwierdzałaby opanowanie podstawowych umiejętności obsługi mikrokomputerów, narodziła się w Finlandii w 1992 r. W 1994 wydano pierwszy taki dokument pod nazwą *European Computer Driving Licence*. Inicjatywa rozpowszechnienia certyfikatu wypłynęła w 1996 r. ze środowiska Stowarzyszenia Europejskich Profesjonalnych Towarzystw Informatycznych (*Council of European Professional Informatics Societies – CEPIS*). W oparciu o fińskie doświadczenia rozpoczął się proces pilotażowych wdrożeń w krajach Europy pod nadzorem powołanej Fundacji ECDL z siedzibą w Dublinie. Z czasem idea przeniosła się poza Europę i obecnie występuje pod nazwą ICDL jako Międzynarodowe Komputerowe Prawo Jazdy – ICDL (*International Computer Driving Licence*). Dziś programy certyfikacji umiejętności są dostępne w 148 krajach świata i obsługiwane w 41 językach.

W Polsce rozpowszechnienie tego europejskiego standardu rozpoczęto w 1997 r. Operatorem systemu certyfikacji ECDL jest Polskie Towarzystwo Informatyczne (PTI), będące członkiem CEPIS. Zadania realizowane są na podstawie licencji Europejskiej Fundacji ECDL. PTI zgodnie z zapisem w statucie gwarantuje proces certyfikowania umiejętności i uznawania międzynarodowego certyfikatu na poziomie akceptowalnym w systemie ECDL. Koordynacją działań, obsługą informacyjną, nadzorem nad przeprowadzanymi egzaminami zajęło się Polskie Biuro ECDL z siedzibą w Lublinie.

Wśród zalet posiadania certyfikatu organizatorzy projektów wymieniają szansę na znalezienie pracy nie tylko w Polsce, ale i w firmach europejskich lub międzynarodowych, a także w administracji państwowej. Dla pracodawcy może oznaczać to gwarancję, że osoba posiadająca certyfikat ma odpowiednie kompetencje oraz umiejętności, które w konsekwencji przyniosą wzrost jakości pracy i efektywności wykorzystania zasobów technologii informacyjnych.

Certyfikacja umiejętności w zakresie Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych przeprowadzana jest etapami. Początkowo podstawowy certyfikat obejmował 7 egzaminów, w tym 1 teoretyczny i 6 praktycznych z poszczególnych modułów. Każdy zdający otrzymuje Europejską Kartę Umiejętności Komputerowych (EKUK), wymienianą po spełnieniu wymagań, maksimum w ciągu 3 lat, na certyfikat ECDL. Po wprowadzeniu możliwości uzyskania certyfikatu najniższego poziomu, tzw. ECDL Start, obejmującego tylko 4 podstawowe moduły, podstawowy ECDL nazwano certyfikatem ECDL Core. Przystąpienie do egzaminu z modułu pierwszego otwiera automatycznie proces certyfikacji. Wymagane zakresy treści egzaminów znajdują się w sylabusach ECDL.

Kolejnym poziomem zaawansowania wprowadzonym w Polsce w 2006 r. na bazie certyfikatu ECDL Core był certyfikat ECDL Advanced, tzw. ECDL-A, obejmujący 4 praktyczne egzaminy z poszczególnych modułów. Po uzyskaniu 4 certyfikatów w 3-letnim okresie otrzymuje się certyfikat ECDL Ekspert. Z założenia poszczególne moduły mogły być realizowane poprzez zintegrowane pakiety oprogramowania, a także pochodzące od różnych producentów. Opracowywane testy oraz programy szkoleń dostosowywane były do aktualnych zapotrzebowań i opierały się głównie na najpopularniejszym pakiecie MS Office, jaki najczęściej instalowany jest na komputerach osobistych. Wynikało to również z konieczności ustalenia w procesie certyfikacji jednolitego punktu odniesienia do umiejętności w zakresie nowoczesnych technik komputerowych.

Polscy i europejscy pracodawcy już nie oczekują od pracowników tylko znajomości podstaw obsługi pakietów biurowych. To minimum, którym obywatel winien się legitymować w dobie budowy społeczeństwa globalnej informacji. Wartość pracownika postrzegana jest poprzez dodatkowe umiejętności, które przekładają się na wzrost konkurencyjności jednostek i firm. Stąd wprowadzanie nowych certyfikatów potwierdzających opanowanie wyższego poziomu zaawansowanych technik komputerowych. W roku 2007 Polskie Biuro ECDL rozpoczęło wdrożenie nowych dwóch produktów certyfikacji; ECDL CAD, przeznaczonego dla osób, którym niezbędna jest wiedza z zakresu podstawowych umiejętności Komputerowego Wspomagania Projektowania CAD, oraz ECDL WebStarter, produktu skierowanego do osób projektujących strony internetowe. W marcu 2008 r. zorganizowano pierwszy kurs na egzaminatorów nowego certyfikatu ECDL WebStarter.

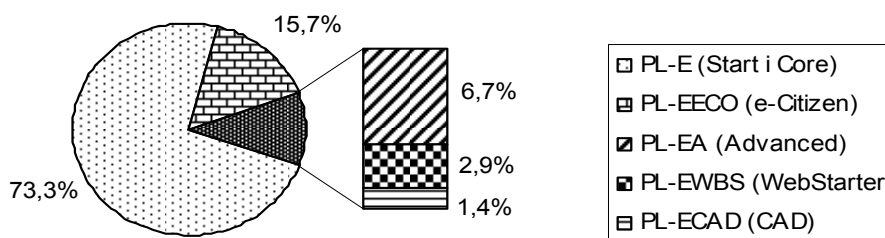
Potrzeby rynku, jak i technologiczny postęp wymuszają konieczność nieustannego rozwijania zakresu programów certyfikacji. Problem bezpieczeństwa danych oraz zagadnienia zabezpieczeń przed nieupoważnionym dostępem stały się motorem do wprowadzenia kolejnego certyfikatu: e-Guardian, legitymującego wiedzę w obszarze ochrony przed e-zagrożeniami. W maju 2010 r. PTI na podstawie umowy z Lithuanian Computer Society, posiadającym licencję ECDL *Foundation Endorsed Programme* na nazwę e-Guardian, rozpoczęło w Polsce proces wdrażania tego certyfikatu. W sierpniu 2010 r. rozpoczęto szkolenia egzaminatorów na po-

trzeby wprowadzonego nowego produktu. Kolejnym nowym certyfikatem, którego proces wdrażania w Polsce zakończono, jest ECDL GIS (*European Computer Driving Licence Geographical Information System*). Zakres tematyczny trzymodułowego programu certyfikacji obejmuje wiedzę dotyczącą wykorzystania cyfrowych zasobów danych przestrzennych oraz Systemów Informacji Geograficznej.

Dla wszystkich obywateli, niezależnie od wieku, chcących wykorzystywać usługi *on-line* i zasoby sieci Internet w życiu codziennym prowadzone są szkolenia i egzaminy w ramach programu ECDL e-Obywatel (e-Citizen).

Organizację egzaminów ECDL PTI zaproponowało wielu instytucjom, głównie szkołom, uczelniom i ośrodkom szkoleniowym. Umowy-porozumienia o popularyzację idei ECDL podpisały 323 podmioty. Najliczniejszą grupę, 16,7%, stanowią ośrodki warszawskie, 13,9% to ośrodki z regionu poznańskiego i 10,5% z katowickiego².

Egzaminatorami ECDL po odpowiednim przeszkoleniu w większości zostali nauczyciele legitymujący się uprawnieniami do nauczania informatyki, członkowie PTI oraz osoby rekomendowane przez koordynatorów ECDL. Ósmego lutego 2011 r. liczba osób, które przeszkolono i którym wydano uprawnienia, wynosiła 5779, byli to głównie głównie egzaminatorzy ECDL Start i Core, stanowili oni 73,3% wszystkich zarejestrowanych egzaminatorów (rysunek 1). Najmniej osób posiada status egzaminatora certyfikatu E-CAD (1,4%).

Rys. 1. Certyfikowani egzaminatorzy ECDL w Polsce

Źródło: opracowano na podstawie danych PB ECDL, www.ecdl.com.pl, stan z 8.02.2011.

Model certyfikacji ECDL, jaki funkcjonował w Polsce przez 10 lat, według organizatorów spełniał pokładane w nim nadzieje. Ogromne zaangażowanie tysięcy nauczycieli rozpropagowało i upowszechniło wiedzę o ECDL. Niestety, w dobie dynamicznego rozwoju rozwiązań informatycznych nie spełniał już jakościowych

² Podano na podstawie wykazów zamieszczonych na: www.ecdl.com.pl (8.02.2011).

kryteriów stawianych przez Fundację ECDL. Wymagał dużego nakładu pracy, stał się również nieefektywny od strony logistycznej. Zgodnie z zaleceniami Fundacji ECDL przystąpiono do wdrożenia nowego modelu certyfikacji w Polsce.

2. Nowy model certyfikacji ECDL

Fundacja ECDL, definiując normy jakości, jakie wszyscy narodowi operatorzy muszą zapewnić podczas wprowadzania i promowania programów certyfikacji, niejako spowodowała zmiany w dotychczasowym modelu funkcjonowania ECDL w Polsce. Nowe wymagania postawione przez Fundację ECDL spowodowały całkowitą reorganizację Polskiego Biura ECDL (BP ECDL) oraz zmiany w modelu i działalności operacyjnej. W roku 2008 nastąpiła zmiana struktur i przeniesienie Biura ECDL do Warszawy. Z Biura Zarządu Głównego PTI wydzielono jednostkę obsługującą funkcjonowanie ECDL.

W modelu ECDL 2009 jako cele wprowadzonych zmian wymieniono:

- utrzymanie wysokiej jakości, poprzez wprowadzenie mierzalnego systemu jakości obejmującego certyfikację Centrów i Laboratoriów;
- realizację myśli, poprzez intensyfikację działań marketingowych, upowszechnienie wiedzy, dotarcie do nowych środowisk;
- rozwój ilościowy, przejawiający się w uzyskaniu dalszego dynamicznego wzrostu liczby certyfikacji;
- dbałość o zasoby terenowe, rozwój ECDL w mniejszych ośrodkach;
- stworzenie organizacji dostosowującej się do zmieniających się warunków, poprzez usprawnienie procesów i zastosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych;
- zapewnienie stabilności finansowej ECDL Polska³.

W ramach nowego modelu od 1 października 2009 r. egzaminy mogą być organizowane i przeprowadzane przez Centra Egzaminacyjne (CE) tylko w Autoryzowanych Laboratoriach Egzaminacyjnych według ustalonych przez PTI jakościowych procedur. Laboratoria mogą współpracować tylko z jednym CE. Koordynowaniem prac certyfikacyjnych na wyznaczonych obszarach zwanych Regionami zarządzają Koordynatorzy Regionalni (KR). Powołano też Koordynatorów Produktu, zarządzających jakością procedur danego produktu ECDL. Wszystkie elementy współpracy PTI z każdym Centrum Egzaminacyjnym reguluje zawarta jedna umowa partnerska. CE jako jednostki administracyjne zarządzają komercyjnymi Autoryzowanymi Laboratoriami ECDL, wspierają Laboratoria Edukacyjne, gdzie odbywają się egzaminy dla uczniów i studentów, współpracują z autoryzowanymi egza-

---

³ Załącznik nr 1 do Uchwały 101-X-09, ECDL Polska, Model 2009, PTI, s. 1–10.

minatorami, zajmują się marketingiem i sprzedażą oraz rozliczeniami z PB ECDL. PTI ma także wyłączność na emisję kart EKUK i certyfikatów.

Na podstawie uchwały ZG PTI zostało powołane Centrum Certyfikacji (CC) nadzorujące pracę regionalnych CE i współpracujących z nimi Laboratoriów ECDL. Celem funkcjonowania CC jest też wspieranie rozwoju nowych produktów, mało znanych na rynku. Dodatkowo przy PTI powołano Centrum Egzaminacyjne w celu wspierania procesu autoryzacji Laboratoriów Edukacyjnych oraz współpracy z egzaminatorami, którzy nie podpisali umów współpracy z Centrami Egzaminacyjnymi w swoich regionach.

Nowe zasady objęły również szkolenia egzaminatorów, których organizatorem obecnie jest Oddział lub Koło PTI na danym terenie, działające w porozumieniu z Koordynatorem Regionalnym. Zamierzeniem tych zmian miała być lepsza współpraca jednostek terenowych PTI ze strukturami ECDL.

Usprawnienie działania struktur ECDL, wdrożenie nowego modelu akredytacji centrów egzaminacyjnych i laboratoriów oraz stworzenie własnego Centrum Certyfikacji to nie jedyne zmiany wprowadzone w nowym modelu funkcjonowania ECDL. Rozpoczęto kompleksową elektroniczną obsługę procesu certyfikacji.

Wraz z wprowadzeniem nowego modelu certyfikacji dokonano także zmian w przebiegu pojedynczego egzaminacyjnego procesu. Wdrożenie systemu eECDL związane zostało z wprowadzeniem Syllabusu v.5.0 dla modułu egzaminacyjnego z certyfikatu ECDL Core. W starym systemie zdający otrzymywali wersję papierową testu. Obecnie instalowana jest na komputerach w danym Laboratorium aplikacja egzaminacyjna w środowisku Adobe AIR. System elektroniczny poprzez panel egzaminacyjny na określony czas przydziela wygenerowane testy egzaminacyjne. Dla zdających oznacza to odrzucenie przyzwyczajenia do analizy tekstu drukowanego, a skupienie się tylko na elementach pojawiających się na monitorze, co wymaga sprawnego korzystania z interfejsu graficznego.

W celu usprawnienia pracy egzaminatorów utworzono elektroniczny panel eECDL. Oznaczało to radykalną zmianę w sposobie obiegu dokumentów i dokonywaniu rozliczeń. Od stycznia 2011 r. proces egzaminowania i rozliczeń został całkowicie zautomatyzowany. Każdy egzamin uruchamiany za pośrednictwem aplikacji jest włączany do raportu. Celem kolejnych zmian było wprowadzenie systemu egzaminacyjnego z pełną funkcjonalnością dla produktów ECDL Advanced i e-Guardian.

Od początku funkcjonowania programu ECDL w Polsce wyraźnie wzrastała liczba osób przystępujących do procesu certyfikacji. W 1997 r. zarejestrowało się 207 osób, a po 10 latach działalności, tj. 1 czerwca 2006 r., wydano już 43 428 kart

EKUK, przeprowadzono 212 729 egzaminów i wydano 18 543 certyfikaty ECDL⁴. W poprzednim modelu, obowiązującym do 1 października 2009 r., działało ok. 40 CE zajmujących się głównie specjalistycznymi i zaawansowanymi egzaminami ECDL. Czy nowy sposób certyfikacji przyniósł wzrost zainteresowania wśród grup społeczeństwa? Liczba wydanych certyfikatów w Polsce według stanu z 10 stycznia 2009 r. wynosiła 40 608, a liczba wszystkich przeprowadzonych egzaminów łącznie 429 464⁵.

Dziś PB ECDL nie umieszcza na oficjalnej stronie dokładnych statystyk. W sprawozdaniu PTI z 2008 r. odnotowano spadek wydanych kart EKUK w pierwszym półroczu 2008 r. W konsekwencji odnotowano zmniejszenie liczby wydanych certyfikatów o 11% w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast dane dotyczące 2009 r. wskazują na rozwój ilościowy. Jak wynika ze sprawozdania PTI za 2009 r., nastąpił wzrost liczby zdawanych egzaminów w stosunku do roku poprzedniego niemal o 24%, a wydanych certyfikatów o 18%. Spośród wydanych certyfikatów 90% stanowił ECDL Core. W nowym modelu na koniec 2009 r. akredytowano 74 Centra, 357 Laboratoriów oraz 345 Laboratoriów Edukacyjnych⁶. Znaczny wzrost sprzedaży kart EKUK może wynikać z realizacji projektów opartych o finansowanie ze środków unijnych w priorytetach regionalnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).

Podsumowanie

Zmiany w strukturze organizacyjnej PB ECDL stały się koniecznością, czy jednak przyjęta koncepcja była słuszną, trudno ocenić na obecnym etapie. Wdrażanie nowego modelu szczególnie w początkowym okresie uwypukla wszelkie niedociągnięcia. Dlatego nowy system będzie podlegał ciągłym modyfikacjom, także z uwagi na szybką dezaktualizację oprogramowań pojawiających się na rynku, zatem zmianie będą też podlegały egzaminacyjne wymogi. PTI, wspierając szeroko rozumianą edukację jako źródło szans dla każdego użytkownika, widzi potrzebę m.in.: upowszechnienia ECDL we wszystkich obszarach życia społecznego i dywersyfikację produktów ECDL oraz konieczność wzrostu liczby wydanych certyfikatów w stosunku do liczby mieszkańców regionów⁷.

---

⁴ D. Glaza, E. Wędrowska: *Europejski Certyfikat Umiejętności komputerowych w woj. warmińsko-mazurskim, fakty i liczby*, w: J. Goliński, K. Krauze (red.): *Współczesne aspekty informacji*, Monografie i Opracowania nr 551 SGH, Warszawa 2008, s. 81.

⁵ A. Abramowicz: *E-learning i multimedia w certyfikowanych szkoleniach ECDL*, „Elektronika” 2010, nr 9, s. 133.

⁶ Sprawozdanie ZG_PTII 2008, 2009: www.ecdl.com.pl/sprawozdania

⁷ W. Kiedrowski, A. Kwiatkowska, B. Szymańska: *Strategia funkcjonowania Polskiego Towarzystwa Informatycznego na lata 2011–2014*, Warszawa 2009, s. 1–31.

Zainteresowanie zdobywaniem wiedzy w zakresie technologii informacyjnych rośnie. Świadczy o tym liczba osób legitymujących się różnego typu certyfikatami. Idea certyfikacji ECDL powstała w latach, kiedy dostęp do komputerów był ograniczony. To komputeryzacja szeregu instytucji w konsekwencji wpłynęła na wzrost popularności tej formy doksztalcania, potrzebę aktualizacji i weryfikacji wiedzy. Dziś firmy podczas rekrutacji pracowników stawiają na kreatywność w rozwiązywaniu problemów. Szkolenia ECDL uczą schematycznych zachowań. Dlatego proces wdrażania idei ECDL trzeba doskonalić i ewaluować, a także dostosowywać produkty do nowych wyzwań e-gospodarki i potrzeb e-obywateli.

Literatura

1. Abramowicz A.: *E-learning i multimedia w certyfikowanych szkoleniach ECDL*, „Elektronika” 2010, nr 9.
2. Glaza D., E. Wędrowska: *Europejski Certyfikat Umiejętności komputerowych w woj. warmińsko-mazurskim, fakty i liczby*, w: J. Goliński, K. Krauze (red.): *Współczesne aspekty informacji*, Monografie i Opracowania nr 551 SGH, Warszawa 2008.
3. Kiedrowski W., Kwiatkowska A., Szymańska B.: *Strategia funkcjonowania Polskiego Towarzystwa Informatycznego na lata 2011–2014*, Warszawa 2009.
4. Sprawozdania ZG_PTI 2008, 2009: <http://www.ecdl.com.pl/sprawozdania>
5. *Spółczesne Informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych 2006–2010*, GUS, Warszawa 2010.
6. Załącznik nr 1 do Uchwały 101-X-09, ECDL Polska, Model 2009, PTI.

ÄNDERUNGEN IN DER ECDL-ZERTIFIZIERUNG IN POLEN

Zusammenfassung

Dieser Beitrag beschreibt die Idee der Einführung des Europäischen Computerführerscheins (ECDL) und beschreibt Projekte, die während der letzten 13 Jahre zur Zertifizierung in Polen umgesetzt wurden. Der Beitrag stellt ein neues Modell des ECDL vor und weist auf Änderungen sowohl in der Struktur der umsetzenden Organisation, als auch im Prozess zur Überprüfung der Kenntnisse und Fähigkeiten der Kandidaten in der Nutzung der Informationstechnologie hin.

Übersetzt von Janina Glaza-Schennach